

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
406

שבועות דף ל"ח. יום א' פרשת בהעלותך
י"ב סיון תשפ"ה

דף ל"ח - ע"א

היו תובעים אותו וכפר לכולם:

לרבי מאיר: אם אמר 'לא לך לא לך', זה פרט - וחייב על כל אחת ואחת. אם אמר 'לא לך ולא לך', לשמואל: הוא כלל - וחייב רק אחת, לרבי יוחנן: הוא פרט - וחייב על כל אחת, ורק שבועה שאין לכם בידי הוא כלל.

לרבי יהודה: אם אמר 'לא לך ולא לך' - חייב על כל אחת, אם אמר 'לא לך לא לך' - חייב אחת.

לרבי אליעזר: רק אם אמר שבועה לבסוף, כגון לא לך ולא לך שבועה - חייב על אחת.

לרבי שמעון: אינו פרט - עד שיאמר שבועה לכל אחד.

לרבי: בין אם אמר ו' ובין אם אמר בלי ו' הוא פרט - וחייב על כל אחת.

'שבועה שאין לך בידי חיטים ושעורים וכוסמין' - י"א: שחייב שלשה אשמות על שלשה פרטים, אבל על מה שאמר 'שבועה שאין לך בידי' פטור - שהוא עולה על כל פרט בפני עצמו. וי"א: שחייב ארבעה, על שלשה פרטים והכלל.

היה אצל נשבע פרוטה מהמינים יחד: אם אומר 'שבועה שאין לך בידי כלום' - מצטרף וחייב קרבן. אם אומר 'שבועה שאין לך בידי חיטים ושעורים וכוסמין' - לסובר שחייב גם על הכלל חייב, ולסובר שאינו חייב רק על שלשה פרטים, פטור.

היו תובעים אותו 'תן לנו פיקדון תשומת יד וגזל ואבידה שיש לנו בידך', אם אמר לאחד מהם 'שבועה שאין לך בידי פיקדון תשומת יד וגזל ואבידה, ולא לך ולא לך ולא לך' - חייב עשרים חטאות, ש'ולא לך' עולה על כל פרט ופרט, וכפר לכל אחד ארבעה כפירות.

דף ל"ח - ע"ב

האומר 'אנסת ופתית את בתי' - לרבי שמעון: פטור, שהרי הוא תובע קנס ולא בושט ופגם, שאין אדם מניח דבר שהוא קצוב ותובע דבר שאינו קצוב. **לחכמים:** חייב, שבושת ופגם הוא תובע ולא קנס, שאין אדם מניח דבר שאם הודה בו הנתבע לא נפטור ותובע דבר שאם הודה בו ייפטר.

הדרן עלך פרק שבועת הפקדון
פרק ששי - שבועת הדיינין

משנה. שבועת הדיינים שמשיביעים למודה במקצת, צריך שיהא הטענה שתי כסף, והודאה בשווה פרוטה. ואם אין ההודאה ממין הטענה - פטור.

'שתי כסף יש לי בידך', ונתבע משיב 'אין לך בידי אלא פרוטה' - פטור. **'שתי כסף ופרוטה לי בידך'**, ונתבע משיב 'אין לך בידי אלא פרוטה' - חייב (מבואר להלן דף ל"ט).

'מנה לי בידך', אם נתבע משיב 'אין לך בידי' - פטור. **'מנה לי בידך'**, ואם נתבע משיב 'אין לך בידי אלא חמשים דינר' - חייב. **'מנה לאבא בידך'**, ונתבע משיב 'אין לך בידי רק חמשים דינר' - פטור, מפני שהוא כמשיב אבידה.

'מנה לי בידך', אמר לו הן, למחר אמר 'תנהו לי' אם נתבע משיב 'נתתי לך' - פטור. אם נתבע משיב 'אין לך בידי' - חייב. **'מנה לי בידך'**, אמר לו 'הן', אל תתנהו לי אלא בעדים, למחר אמר לו 'תנהו לי', ונתבע משיב 'נתתי לך' - חייב, מפני שצריך לתת בעדים.

'ליטרא זהב יש לי בידך', ונתבע משיב 'אין לך בידי רק ליטרא כסף' - פטור. **'דינר זהב יש לי בידך'**, ונתבע משיב 'אין לך בידי רק דינר כסף וטריסית ופונדיות ופרוטה' - חייב, שהכל מין מטבע אחת.

'כור תבואה לי בידך', ונתבע משיב 'אין לך בידי רק לתך קטנית' - פטור. **'כור פירות לי בידך'**, ונתבע משיב 'אין לך בידי אלא לתך קטנית' - חייב, שהקטנית בכלל פירות.

טענו חיטים והודה לו בשעורים - לתנא קמא: פטור משבועה, לרבן גמליאל: חייב.

הטוען לחבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים - לאדמו"ר: ישבע, שהרי הודה לו מקצת ממין הטענה, **לחכמים:** פטור, שאין זה הודאה ממין הטענה.

טענו כלים וקרקע - הודה בכלים וכפר בקרקע, או בקרקע וכפר בכלים, או שהודה במקצת קרקע, - פטור. הודה במקצת הכלים - חייב, שנכסים שאין להם אחריות זוקק הנכסים שיש להם אחריות להישבע עליהם בגלגול שבועה.

במה משיביעים? לרבי חנינא בר אידי: בשם המיוחד, **לחכמים:** בכינוי, ומתפיסים בידו ספר תורה. לא התפיס כלום - נעשה כטועה בדבר משנה וחוזר. השביע בתפילין - לרב פפא הוא כטועה בדבר משנה וחוזר, ואין הלכה כדבריו. ולתלמיד חכם משיביעים לכתחילה בתפילין. ונשבע מעומד, ותלמיד חכם מיושב.

שבועות דף ל"ט. יום ב' פרשת בהעלותך
י"ג סיון תשפ"ה

דף ל"ט - ע"א

אומרים לנשבע: הוי יודע שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא בסיני לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא, לפי שכל עבירות שבתורה נאמר בהם 'ונקה', וכאן נאמר לא ינקה / וכל עבירות

לא טען המלוה רק בפרוטה - חייב, שנאמר 'לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת' אבל קם הוא לשבועה. וכל מקום ששנים מחייבים אותו ממון, עד אחד מחייבו שבועה.

טענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהם - לשמואל ורבי יצחק בשם רבי יוחנן: חייב. ולא התברר אם ריש לקיש חולק עליו, לפי ששהה שיגמור רבי יוחנן דבריו, וי"א ששתה בשעה שאמר רבי יוחנן דין זה. **לרבי חייא בר אבא** בשם רבי יוחנן: פטור. ולאדמון חייב.

דף מ' - ע"ב

תבעו כלים וקרקע והודה לו באחד מהם - פטור. ולסובר בטענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהם פטור - גם בתבעו כלים וכלים והודה לו באחד מהם פטור.

טענו חטים וקדם והודה לו בשעורים - אם נראה לבית דין שקפץ להודות כדי שלא יטענו זה שעורים, ויתחייב לו שבועה בהודאת שעורים, חייב להישבע. ואם נתכווין להשיב על טענתו של חטים ולא כמערים, פטור.

טענו שתי מחטים והודה לו באחת מהם - חייב, לפיכך יצאו כלים להתחייב עליהם בכל שהוא.

טענו כלים ופרוטה לרב פפא, אם הודה בכלים וכפר בפרוטה - פטור. ואם הודה בפרוטה וכפר בכלים - חייב. שסובר רב שכתבת טענה צריכה שתי כסף (או שתי כלים), וסובר כשמואל שטענו חטים ושעורים והודה לו באחת מהם חייב.

האומר לחבירו 'מנה לי בידך', והלה אומר 'אין לך ביד' - בשם רב נחמן: משביעים אותו שבועת היסת, שחזקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו. ואף על פי שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, שמה משתמט עד שיהא לו. **לרב חביבא:** אין שבועת היסת רק אם יש 'דרא דממונא', כגון בהודה לו מתחילה שיש לו בידו, ולאחר מכן אמר שפרע לו. אבל אם מתחילה כפר שאין לו בידו, אין משביעים אותו.

הכופר במלוה - כשר לעדות, שמשתמט עד שיהא בידו לפרוע. **הכופר בפיקדון -** פסול לעדות, אם העידו עדים שהיה אצלו בשעת כפירה.

שבועות דף מ"א. יום ד' פרשת בהעלותך ט"ו סיון תשפ"ה

דף מ"א - ע"א

חילוקי דינים בין שבועה מהתורה לשבועה דרבנן:

א. מיפך שבועה, שרק בשבועה דרבנן יכול הנתבע לומר לתובע השבע וטול, ובשבועת התורה אינו יכול. **למר בר אשי:** יכול גם בשבועת התורה.

ב. בשבועת התורה אם אמר איני משלם ואיני נשבע יורדים לנכסים, ובשבועה מדרבנן משמתים אותו עד שלושים יום, ולאחר שלושים מלקים אותו ומתירים נידויו. **לרבי יוסי:** גם בשבועה מדרבנן יורדים לנכסיו.

ג. אם הנתבע חשוד על השבועה, בשבועת התורה נשבע התובע ונטול, ובשבועה מדרבנן לא עשו 'תקנה לתקנה' ומפסיד התובע.

מצאית חרש שוטה וקטן - יש בהם גזל מפני דרכי שלום. **לרבי יוסי:** הרי זה גזל גמור מדבריהם ומוציאים אותו בדיינים.

המוציא שטר חוב על חבירו, ואמר הלוה 'אשתבע לי דלא פרעתיך' - משביעים אותו. (אבל אם אינו טוען אשתבע לי, אין משביעים אותו רק אם המלוה פוגם השטר). ואם המלוה תלמיד חכם - אין נזקקים לדינו לא להשביע ולא לגבות את שטרו.

שבטורה נפרעים ממנו, וכאן ממנו וממשפחתו ומכל העולם כולו / ובכל עבירות שבטורה אם יש לו זכות תולים לו שנים ושלשה דורות, וכאן נפרעים ממנו מייד, ודברים שאין אש ומים מכלים אותם שבועת שקר מכלה אותם. אם אמר איני נשבע - פוטרים אותו מיד. ואם אמר הריני נשבע - העומדים שם אומרים זה לזה 'סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וגו', שגם המשביע רשע, שנאמר 'שבועת ה' תהיה בין שניהם', וחל השבועה על שניהם. ואומרים לו, הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעים אותך, אלא על דעת המקום ועל דעת בית דין.

משה השביע את ישראל - אמר להם דעו שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי, שנאמר 'ולא אתכם לבדכם.. כי את אשר ישנו פה', וגם את הגרים ודורות הבאים - שנאמר 'ואת אשר איננו'. וגם במצוות העתידים לבוא - שנאמר 'קיימו וקבלו'.

אלו הנאמרים בכל לשון: פרשת סוטה. וידוי מעשר. קריאת שמע ותפלה. ברכת המזון. שבועת העדות ושבועת הפקדון ושבועת הדיינים.

אלו הקלות: עשה ולא תעשה חוץ מלאו 'לא תשא'. **אלו החמורות:** זו כריתות ומיתות בית דין ולא 'לא תשא' עמהם.

בכל עבירות נאמר 'ונקה לא ינקה' - הא כיצד, מנקה לשבים ואינו מנקה לאינם שבים / בכל עבירות שבטורה נפרעים מהעובר וממשפחתו מפני שמחפים עליו, אבל לא בעונש שהוא עצמו נענש בו, אלא רשעים ממשפחתו בדין חמור, ורשעים שבכל העולם בדין קל / וצדיקים גם ממשפחתו פטורים. **ובשבועה** רשעים שבמשפחתו נענשים כדינו, ורשעים שבעולם בדין חמור, וצדיקים בין ממשפחתו ובין שאר צדיקים בדין קל.

דף ל"ט - ע"ב

מחלוקות רב ושמואל בביאור המשנה 'הטענה שתי כסף'

לרב: אינו נשבע עד שתהא כפירת הטענה שתי כסף, ותחילת הטענה תהא בשתי כסף ופרוטה. **לשמואל:** כל הטענה שתי כסף, וגם לא כפר רק בפרוטה, או שלא הודה רק בפרוטה - חייב.

נאמר 'כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור' - ודרשו מה כלים שנים אף כסף שנים, ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב. **לשמואל -** בא ללמד שכל הטענה תהא שתי כסף, שעליו נאמר 'כי הוא זה' שיכפור מקצת ויודה מקצת. **לרב -** 'כסף' מיותר ללמד שהכפירה תהא שתי כסף, שהיה די לומר 'כלים' וללמדנו מה כלים שנים גם שבכל דבר שנים. ולשמואל אם היה כתוב רק כלים לא הייתי לומד דבר חשוב.

שנינו במשנה: 'שתי כסף יש לי בידך - אין לך בידי אלא פרוטה, פטור. שתי כסף ופרוטה יש לי בידך - אין לך בידי אלא פרוטה, חייב' - **לרב:** מדובר כגון שתבע שוה שתי כסף, והודה לו בשווה פרוטה, וברישא פטור משום שאין כפירה של שתי כסף, ובסיפא חייב משום שכפר שתי כסף. **לשמואל:** מדובר כגון שתבע כסף דווקא, והודה לו בפרוטה שהוא נחושת, וברישא פטור משום שלא הודה ממין הטענה, ובסיפא חייב משום שסובר טענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהם חייב.

שנינו במשנה: 'ליטרא זהב יש לי בידך - אין לך בידי רק ליטרא כסף פטור' - **לשמואל:** כשתבע דווקא, ופטור משום שאינה ממין הטענה. **לרב:** כל תובע משקל דווקא הוא.

שנינו במשנה: 'דינר זהב לי בידך' - 'אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון ופרוטה' - חייב. **לרב:** כשתבע שוה, ומשום שכל דין מטבע אחת, שאף הקטנה שבהם יש בה דין הודאה. **לשמואל:** כשתבע בדינר מטבעות, שכל המטבעות חשובים מין אחד ויש כאן הודאה ממין הטענה.

שבועות דף מ'. יום ג' פרשת בהעלותך י"ד סיון תשפ"ה

דף מ' - ע"א

שיעור שתי כסף אינו רק במודה במקצת, אבל בעד אחד, גם אם

המלוה את חבירו בעדים,

אם אמר נאמן אתה עלי כשני עדים, והביא הלווה שלשה עדים שפרע - לרב פפא: פטור, שהאמינו כשנים ולא כשלשה. לרב הונא בריה דרב יהושע: אין הולכים אחרי רוב דעות רק בשומא, אבל בעדים 'תרי כמאה' ונאמן המלוה גם כנגד שלשה. אם אמר אתה נאמן עלי כשלשה, והביא הלווה ארבעה עדים שפרע - לדברי הכל פטור, שמכיוון שפרש שלשה, נתכווין לשלשה דעות ולא יותר.

אין נשבעים בטענת חרש שוטה וקטן - שנאמר 'כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור', ואין נתינת קטן כלום, שאינו 'איש'.

דף מ"ב - ע"ב

תבעו היורש 'מנה לאבי בידך', והוא אומר האכלתי פרס ואני חייב רק החצי - לרבי אליעזר בן יעקב: נשבע גם אם היורש קטן (שיש כאן נתינת איש, שתבעו מכח נתינת האב), ואין אדם מעיז גם בבן המלוה, ואינו משיב אבידה. לחכמים: פטור משבועה, שאדם מעיז לכפור בבן המלוה, והוא כמשיב אבידה שפטור משבועה. אם אמר ליורש מנה לאביך בידי והאכלתי פרס - והיורש לא תבע כלום, אינו אלא כמשיב אבידה, ופטור משבועה גם לדעת רבי אליעזר בן יעקב.

מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע? - חזקה שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו לכפור הכל, ולכן אינו כופר בכל, ובאמת היה מודה הכל, רק משתמט עד שיהא לו כסף, לכך הטילה עליו תורה שבועה כדי שיודה בכל.

שנינו במשנה 'אבל נשבעים לקטן ולהקדש' - יש מעמידים אותה בקטן שבא בטענת אביו וכדעת רבי אליעזר בן יעקב. לשמואל: הכוונה למי שבא להיפרע מנכסי קטן בשטר שאינו נפרע רק בשבועה, וכן מי שבא להיפרע מנכסי הקדש שצריך שבועה כמו הבא להיפרע מנכסים משועבדים, ואין אומרים שלא ישבע כי אין אדם עושה קנוניא על הקדש, כיון שהוא בריא. אבל שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן - כי חזקה שאין שכיב מרע עושה קנוניא על הקדש, שאין אדם חוטא ולא לו.

משנה. עבדים ושטרות וקרקעות והקדשות - אין נשבעים עליהם, ואין בהם תשלומי כפל וארבעה וחמשה, שומר חנם אין נשבע עליהם, ושומר שכר אינו משלם עליהם, שהרי למדנו מדין כלל ופרט וכלל שדינים אלו נוהגים רק בדבר המטלטל וגופו ממון, וקרקע אינו מטלטל, ועבד הוקש לקרקע, ושטר אין גופו ממון. והקדש נתמעט ממה שנאמר בהם 'רעהו'. ובתשלומי ארבעה וחמשה פטורים לפי שנתמעט מכפל, והתורה אמרה ארבעה וחמשה ולא שלשה וארבעה.

בקדשים - לרבי שמעון: אם חייב באחריות נשבע עליהם, ואם אינו חייב באחריות אינו נשבע עליהם.

שבועות דף מ"ג. יום ו' פרשת בהעלותך
י"ז סיון תשפ"ה

יום זה לזכות יוחנן בן מרים לאה וזוגתו חנה הי"ו

דף מ"ג - ע"א

'מחובר לקרקע דינו כקרקע' לכן בטענו עשר גפנים סרוקות והודה לו בחמש - אינו נשבע. ואם טענו עשר גפנים טעונות העומדות להיבצר, לרבי מאיר: חשוב כבצור ונשבעים עליהם, לחכמים: אין הדין כבצור ואלא דינם כקרקע שאין נשבעים עליהם.

'אין נשבעים אלא על דבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין' כיצד: אמר לו 'בית מלא מסרתי לך, או 'כיס מלא מסרתי לך', והלה אומר: 'איני יודע, אלא מה שהנחת אתה נוטל' - פטור. זה אומר 'עד הזיז' וזה אומר 'עד החלון' - חייב. אמר 'בית זה מלא' - לאביי: נשבע, כיון שטענתו ידועה. לרבא: פטור, עד שיטעון בדבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין, ויודה לו בדבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין.

ללישנא קמא: לרב אסי - צריך לפרוע בעדים, ולשמואל - יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים. ואם לא הלווהו בעדים רק תבע בעדים, גם לרב אסי אינו צריך לפרוע בעדים שהרי האמין כשהלווה בלי עדים.

לרב יוסף: אם הלווהו בעדים - לדברי הכל אינו צריך לפרוע בעדים. ואם אמר לו אל תפרעני רק בעדים - לרב אסי: צריך לפרוע בעדים, ולשמואל: לרבי יהודה בן בתירא יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים.

לתנא קמא: צריך לפרוע בעדים.

'להלכה', לרב פפי בשם רבא: המלוה חבירו בעדים צריך לפרוע בעדים. לרב פפא בשם רבא: אינו צריך לפרוע בעדים, ואם אמר אל תפרעני רק בעדים - צריך לפרוע בעדים, ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים - נאמן.

המלוה לחבירו על מנת שיפרע לו בפני ראובן ושמעון, ופרע לפני שנים אחרים, והמלווה אומר שהם עדי שקר, לאביי: פטור, שעיקר כוונתו היה שיפרע בפני שנים, לרבא: חייב.

התנה עמו שיפרע לו בפני שנים ששונים הלכות, ופרע בינו לבין עצמו, והמלווה מודה שקיבל אלא שטוען שהיו פקדון אצלו עד שיזדמנו שנים ששונים הלכות ויקיים התנאי, ונאנסו, הוא פירעון גמור ופטור הלוה.

התובע לחבירו מאה זו שהלווהו, ואמר לו הלוה לא היו דברים מעולם, והביא התובע עדים שהלווה ופרע - לאביי: פטור, שהרי העדים המעידים שלוח מעידים גם שפרע, לרבא: חייב, כי האומר לא לויתי כמו שאומר לא פרעתי.

התובע לחבירו מאה זו שהלווהו, ואמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני, ואמרו פלוני ופלוני לא היו דברים מעולם, רב ששת היה סובר שהוחזק כפרן ואינו נאמן, ואמר לו רבא שנאמן, משום שאין אדם זוכר דבר שלא מוטל עליו לזכור, וכיון שלא היה צריך לפרוע בעדים שהרי לא התנה עמו, אינו זוכר אם פרע בפני עדים או שלא בפני עדים.

שבועות דף מ"ב. יום ה' פרשת בהעלותך
ט"ז סיון תשפ"ה

דף מ"ב - ע"א

התובע לחבירו שש מאות זוז שהלווהו, ואומר לו פרעתיך במאה קב עפצים שכל קב מהם שווה שש זוז, והתובע טוען שכל קב היה שוה ארבעה ועדיין חייב לו מאתים, והביא עדים על כך, הוחזק הלוה כפרן ואינו נאמן, שאדם זוכר את השער הגם שאינו מוטל עליו לזכור.

התובע לחבירו מאה זוז בשטר, ואמר לו הלוה פרעתיך, והמלווה טוען שהפירעון היה על חוב אחר שהיה חייב לו - לרב נחמן: כיון שהמלווה מודה שקיבל את הפירעון, 'איתרע השטר' ואינו נאמן לומר שהיה לו חוב אחר. לרב פפא: לא הורע השטר ונאמן. ואם טוען שלוח כדי לקנות מהם שוורים ופרע לו במקום שמקצבים את הבשר, אין המלוה נאמן לומר שהיו פירעון בשביל חוב אחר. 'להלכה' - לרב פפי: לא הורע השטר, לרב ששת בריה דרב אידי: הורע השטר והלכה כדבריו. ודווקא כשפרע לו בפני עדים ולא הזכיר לו שטר, אבל אם פרעו בינו לבינו, נאמן המלוה במיגו שהיה יכול לומר לא היו דברים מעולם.

לוה שאמר למלוה אתה נאמן עלי כל זמן שתאמר שלא פרעתי, והביא עדים שפרע - לאביי ורבא: חייב הלוה, שהאמין לוה למלוה יותר מעדים. ולרב פפא: האמינו רק יותר ממנו ולא יותר מעדים.

'הודאה ממין הטענה' כיצד: אמר לו 'מנורה גדולה יש לי בידך', ואמר לו 'אין לך בידי אלא מנורה קטנה', אמר לו 'אזורה גדולה יש לי בידך', ואמר לו 'אין לך בידי אלא אזורה קטנה' - פטור, שאין ההודאה ממין הטענה. ואם היה מנורה של חוליות ומודה לו בחלק ממנה, או שתובע חגורה של חתיכות הרבה והודה לו בחלק ממנה, או שאמר לו מנורה של עשר ליטרים יש לי בידך, והודה לו במנורה של חמש ליטרים, ואפשר לגרור את זו של עשר ליטרים ולהעמידה על חמש, חייב, משום שההודאה ממין הטענה.

דף מ"ג - ע"ב

משנה. המלוה חבירו על משכון ואבד המשכון, המלוה אומר: סלע הלוויתך עליו, והמשכון היה שוה שקל (חצי סלע), ואתה חייב לי שקל, ולווה אומר: סלע היה שוה, ופטור מכלום - אין הלוה נשבע, משום שהוא כופר הכל.

טען הלוה ששווה שלשה דינרים, וחייב לו דינר - מעיקר הדין הלוה נשבע ומשלם דינר, שהוא מודה במקצת. ותיקנו חכמים שישבע המלוה שחייב לו שקל, ונוטל שקל שלם. שמא יוציא המלוה את הפיקדון אחרי שבועת הלוה. **לרב אשי:** נשבעים שניהם, שהרי תקנת חכמים היא שנשבע המלוה שאין הפיקדון ברשותו, והוא ישבע תחילה, שאם ישבע הלוה תחילה, יוציא המלוה את הפיקדון, אבל אחרי שבועת המלוה שאינה ברשותו אין חוששים לכך.

טען הלוה סלע הלוויתני עליו, והמשכון היה שוה שני סלעים, וחייב אתה להחזיר לי סלע, ומלווה אומר ששוה סלע ופטור מכלום, פטור המלווה משבועה משום שהוא כופר הכל. ואם המלוה אומר שהיה שוה חמשה דינרים, וחייב להחזיר לו דינר, נשבע משום מודה במקצת.

המלוה לחבירו אלף זוז ומשכון קת המגל, ונאבד - לשמואל: הפסיד כל החוב. **משכון אצלו שנים ונאבד אחת - לשמואל:** לא הפסיד רק דמי השווי. **לרב נחמן:** הפסיד חצי החוב. **משכון בידו קת וחתיכת כסף, ונאבד הכסף - לרב נחמן:** לא הפסיד מחצה, לפי שראוי לפירעון וקיבל בשווי הדמים, **לנהרדעא:** הפסיד מחצה.

פירש המלוה שאינו מקבל המשכון רק באחריות הדמים, ונאבד - לא הפסיד כל החוב. וזה מה ששנינו שאם טוען 'סלע הלוויתך עליו ושקל היה שוה' חייב לשלם לו המותר.

שבועות דף מ"ד. יום שב"ק פרשת בהעלותך י"ח סיון תשפ"ה

דף מ"ד - ע"א

המלוה חבירו על משכון ונאבד המשכון - לרבי אליעזר: ישבע המלוה שנאבד ויטול המעות, **לרבי עקיבא:** נאבדו המעות. ואם שווה המשכון פחות ממעות הלוואה - הכל מודים שמשלם המותר (ולא כשמואל). ונחלקו אם שוה שיעור המעות.

ונתבאר ג' דרכים במה נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא:
א. אם בעל חוב קונה משכון (כשיטת רבי יצחק) או לא. ודחו - רק אם משכון שלא בשעת הלוואה אמר רבי יצחק שקונה משכון.

ב. שומר על משכון דינו כשומר אבידה משום שעושה מצוה, ונחלקו בשומר אבידה אם דינו כשומר שכר או כשומר חנם.

ג. הכל מודים ששומר אבידה דינו כשומר שכר, ונחלקו אם המלוה צריך למשכון להשתמש בו ואינו עושה מצוה ודינו כשומר חנם, או שאינו צריך להשתמש בו ועושה מצוה.

המלוה חבירו על משכון ונכנס שמיטה - לרבן שמעון בן גמליאל: אפילו שאינו שוה רק מחצה אינו משמט, **לרבי יהודה הנשיא:** אם היה המשכון כנגד החוב - אינו משמט, ואם לא - משמט.

ונתבאר שני דרכים במה נחלקו רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהודה הנשיא:

א. כנגד המשכון לדברי הכל אינו משמט, ונחלקו רק במותר, רבן שמעון בן גמליאל סובר כשמואל שהמשכון קנוי כנגד כל המעות ולכך אינו משמט, ורבי יהודה הנשיא חולק על שמואל ולכך משמט המותר.

ב. שלא כנגד החוב לדברי הכל משמט (שחולקים על שמואל), ונחלקו כנגד החוב, שלרבן שמעון בן גמליאל אינו משמט כיון שיש עליו משכון, ולרבי יהודה הנשיא משמט כל החוב, שאינו משכון כלל ולא תפס רק לזיכרון דברים.

הדרן עלך פרק שבועת הדיינין

פרק שביעי - כל הנשבעין

משנה. כל הנשבעין שבתורה נשבעים ולא משלמים. ואלו נשבעים ונוטלים:

א. שכיר שאמר לבעל הבית 'תן לי שכר', וטוען שכבר נתן - נשבע ונוטל. **לרבי יהודה:** רק אם הבעל הבית מודה במקצת, כגון שאמר לו תן לי שכר חמישים דינר, והוא אומר התקבלת דינר זהב.

ב. גגזל, מעידים על אחד שנכנס לביתו למשכנו בלי ברשות, הוא אומר כלי נטלת והוא אומר לא נטלתי - נשבע ונוטל. **לרבי יהודה:** רק אם הוא מודה במקצת, כגון שאמר לו שני כלים נטלת, והוא אומר לא נטלתי רק אחד.

ג. נחבל, מעידים שנכנס תחת יד אחר שלם ויצא חבול, ואמר לו חבלת בי, והוא אומר לא חבלתי, נשבע ונוטל. **לרבי יהודה:** רק אם הוא מודה במקצת, כגון שאמר חבלת בי שתים והלה אומר לא חבלתי אלא אחת.

חודש סיון

בסיכומי דף היומי - 'מחודדים'

לעילוי נשמת זקנינו ראש משפחתנו
שמו מפארים

הרה"ח רבי דוד אליהו גרינוואלד זצ"ל

בן רבי יוסף חיים הי"ד

נלב"ע כ"ב סיון תשע"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

הונצח על ידי אימנו היקרה תליט"א

